Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(דאָנערסטאג-אויסגאבע)

דיעזעס בלאטט ערשיינט
צוויימאל וואָכענטליך
אויך קאמפלעט פיר
עסטערליך-אונגארן,
נאמענטליך 5 גולדען ע. וו.,
האלבייערליך 4 „ „ „
פיערטעליר. 2 „ „ „

פיר אויסלאנד
נאמענטליך 9 גולדען עסט. ווערט.,
האלבייערליך 4 „ 50 קרייצער
פיערטעליר. 2 „ 25 „

אנגענעמען
אויך אבאָנירונג פרייוואס-אנגעגעבן
ווערדען מיט 10 קר. פאר 6 שפאלטן
אין אינדיעם פעזעלבן בעזעהנונגען.

דיעזעס בלאט ערשיינט אויך דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג
פרענומעריראן
אויך דער פרענומעראציאנס-פעריאן
בעזעהנונג מיט דעם עספאנגע דעם
ערשיען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
רעסטיגאסגאסע נו. 7.
וואנען מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעלאנגט,
פרענומעראנטענאמלער
ערהאלטען 10% ראבאט.

Nr. 51. זעכסטער יאהרגאנג. פעסט, י׳ן תמוז ה׳תר״ל״ד. Pest, den 2. Juli 1874.

דיעס איזט דאס לעצטע צוגעשיקטע בלאטט פיר דיא״ינגען, דערען פרענומעראציאנס-טערמין אם 1-טען יולי אבגעלויפען איזט, אָהנע דענזעלבען ערנייערט צו האבען.

פאָליטישע איבערזיכט.

איז דעם אונגארישען ריכסטאגע.

נעסטערן האט זין ענדליך אים אונגארישען ריכסטאגע דיא אללגעמיינע פערהאנדלונג איבער דאס גייע יאהרלעזעטען בעגאנגען. דיא מאן האבען, ווערד דיעזע אללגעמיינע פערהאנדלונג זיר דרייא טאגע דויערן, ווייל דיא הויפט לעזונג-פיהרער דאס פערשפרעכען גענעמען האבען, דאס דיא דייער דיעזע טאגע-דערגלייא אפ״ינדעמען אונד דיא בעראטהונגען נוכט זא פערהינדערן ווערדען. דיא זיא עס ביא דער יאהרלעזעטע-בעראטהונג אים פארינגען ריכסטאגע געמאכט האבען. נאך דער פערהאנדלונג דער אינגעזעלען פארא״ינדעטען דיא יאהרלעזעטעטעס אין עבענפאלרס פיר טאגע דויערן — אונד עס איזט אזוא מאנכלי, דאס דער ריכסטאג שאן אם 16-טען יולי געשלאסען ווערד, איבערמארגען ווערד דיא סעמינאר-פראגע ערלעדיגט ווערדען.

דיא ערסטע רעדע אין דער געסטריגען ריכסטאגס-זיטצונג האט דער מיניסטער דעס אינערן, גראף טיזאס סאבאטה, אין אנגעלעגענהייט דעס נייען יאהרלעזעטעס געהאלטען.

סאבאטה׳ז אנזאטץ: דאס אלטע 1848-ער יאהרלעזעטען האט זעהר פיעלע פעהלער אונד ווייהאלטען דאהער ערשיא״ן ווייניג עגעזעטצער דאס אלטע יאהרלעזעטען אנזאן צו בעווייזען אונד אין גאנזען נייעס צו שאפען, אבער דאס גיטע פאס אלטען צו בעהאלטען אונד גיר דאס פעהלערהאפטע צו פערבעסערן. דא מאן אבער צום שלוסע דעס פארגיגען ריכסטאגעס אין גאנזען נייעס יאהרלעזעטען נוכט צו שאפען בייזאמען אונד דא עס איך אינטער דען עגעזעטצען פערהעלטניסען איך גראסע הינדערנישסע שטאפען קאנגטע, זא האט זיך דיא רעגיערונג, דאס 1848-ער יאהרלעזעטען בלאס צו פערבעסערן אונד צו ערגענצען. ערסט דאנן ווערד מאן אין נייעס יאהרלעזעטען שאפען קאנגען, אין נייען דיא נייען שטייער-געזעטצע דורכגעפיהרט זין ווערדען. מאן פערלאנגט פאן אונס, דאס וויר דאס יאהרל-בודגעט ערוויטערן, דאס ווייר דאס הייסט עס זאללען פאן נין אויך זאללע ווערדען דיר״פען, ווערלכע ביז יעצטע קיין יאהרלעכע האטטען, דאס קאנגען ווייר אבער נוכט טהון, ווייל דעס גאפערהלרך ווערע. דענן ווענן איך דיא אינטערנען קלאסען, ווערלכע נאך נוכט ריכ״ן זיך זיך אונד ווערלכע אויך דאמעניסטיש אונד רעיאלוויאגערע געראנגען האבען, ווערלען קאנגען, דאנן דעשטען ווייר אינען ערזאר רעיאלוויאגערען ריכסטאג, ווערלכער דיא בזהערינג אידענג איבער דען הויפען ווערפען קאנגטע, דאס געזעטצען איזט דאהער דאס זעהר גוט, דאס נור דערגיגען, ווערלכער אין ערזאר-ליכעס ר״ינ-איינראממען פאן 105 גולדען דאס ווערהלער זין מאגן. — עס איזט ווייל ווייהר, דאס נאך דעם אלטען יאהרלעזעטצע ווערבעגבערגען פערהעלטנישמעסיג וועניגער ווערהלער אלס אונגארן האט דענן אין אונגארן בעטראגט דיא צאהל דער ווערהלער 7 פערצענט דער געזאמטען - בעפאלקערונג, ווערהרעד דיא אין דעמגעגיהרגען גיר 9 פערצענט אין מאכט אבער אויך דיעער אינטערשיעד ווייהר זיך מיט דער צייט אויסגלייכען. —

שפאנגיען.

דיא זיר שאן אפט ווערדהאלטען, לאסט זיך ווערהרער דער לעצטען צייט אידער פאן שפאנגען גיר דיא פיעל מעלדען: דאס דער אינגעגיר פרידערע נאך אינסער פארזוערדע אונד דעס מאן אויך נאך אינגען אידער מעלדען דאנגען. ווייר בעריכטען דאהער גיר ווערדע מעלדען עטיאס פאן דעזעס שפאנגיען דרייען, ווייל אינסער דאזיגען ווערדע שפעגעלדען נאכריכטען אויסלאפען. באלד ווערד אין דיעזע דער רעגיערונגס-אינסער אונד באלד דאריבער ווערד אין דיעזע דער פארלאסטען געגעלדעט אונד דא געדענט דעס מאן פיר טאג אין דערזעלבען אידענג אדער אינגעגריפ אונפארדענג פארט. גיר ווענן אין אינסערדעגלטעס פראיינגס פאס שפאנגען בריעגס-שיא-פלאטצע געגעלדעט ווערד, דאנן עריכט דאלטען ווייר עס דער מיטע ווערטר דיעזע מעלדונג מיטגעטהיילט.

אינע אמטליכע דעפעשע פאן מארגיר מעלדעט פאס 29. יוני פאלגענדעס: דיעטע דאס עס אין דער נעדע פאן ע״ס״ט״ע״ל״ל״א״ שפיר״ן: עסטערליא, אינע שטאדט אין דער שפאנגען פראיינען נאיאדדא צו אינער גראסען שלאכט צווישען דען רעגיערונגס-סאלדאטען אונד צווישען דען ראלדס-טען, דער רעגיערונגס - מארשאלל ל״א״נ״ג״א (שפיר״: דאנטשא) ווארדע אין דיעזער שלאכט ג״ע״ט״ע״ט״ע״ט״. דאר דאס דיא רעגיערונגס-ארמעע דיעזע גיעזעלאגען ערלעטטען (אבער אויך דיעזע זיעז ערפאלגען). דעמגעמעס ווארדע גיר ג״א״ב״א״ל״א״ צום אבסולאמאנדאנטען דער גאנדאר-ארמעע ערנאנגט — אונד דער דריטע גיטמעס ווייטער ווענן פאר״מאנגט! —

דאנכא יאר בעריכטעט 61 יאהרע אלט ווייבריר דער דאן מאנגעל דע״ר״א״ דאנכא יאר שפאנגיער גענעראל אונד דאס אפט דען ערסטען גאפאנגענען בעזעגט. דאנכא יאר עס אויך, ווערלכער אם מיטטוך צום שטערבע אז״ו״אב״ע״ל״ל״א״ בייגעגאגען האטטע.

אינע גווייטע מארגיגער דעפעשע פאס 29. יוני בריכטעט פאלגענדע נאכריכטען: דער טאג דעס מארשאללס דאנכא אויס אין גאסער פערלוסט: דענגאך ווערד דער דריטע גענען דיא ראלדסטען מיט גראסטער שטרענגע פארטגעזעטצט. גענעראל צאכאלא ווערד דען פאלאן אפס מארשאלל דאנכא ווייטער אויספיהרען. אינע דרייטע דעפעשע מעלדעט דעס ווייערע: מארשאלל ס״ע״ר״ד״א״נ״א״ אויס אין מארגיר אינגעגריפפען. אבגעגאנגען ווער שנעלל צור נאר-ארמעע אבגעגאנגען. (דען מארשאלל סערדאנא ווערדען דיא לעטטער אים אינערער ווייטערע בעטטע ווייטר 34 קענען).

דיא ראלדסטען אבער טעלגראפירען פאלגענדעס: ווייר דאבען אינען אפלדשטעדיגען זיעג ערלאנגען, נוכט נור מארשאלל דאנכא, זאנדערן אויך נאך זעהר פיעלע פעפיצירע ווארדען געטאדטעט. עס שיינט אלזא, דאס דיעסמאל דיא ראלדסטען ווירקליך גזעגען דאבען.)

אינע פיערטע שפאניש דעפעשע מעלדעט ווייטער פאלגענדעס: דיא רעגיערונגס-סאלדאטען זיר דאנגערסטאג אויף פיעשאנ אונד פיעלע אינגען דרונגען; נור זאמסטאג אלס זיא דען פעיוך מאכטען דען בערג פאן ע״ס״ט״ע״ל״ל״א״ צו עיסטיר-מען, ווארדען זיא פאן דען קאלדסטען צוריקגעוואפען. נאך דעם פאללען דעס מארשאללס דאנכא ענטשטאנד אונטער דען סאלדאטען אינע אללגעמיינע פלוכט אונד אללעס רעטירטע. דער פערלוסט דער רעגיערונגס - סאלדאטען בעטראגט 4000 מאנן.

פראנקרייך.

דער״אטמע ווייטערשפעבעדיג אונד זיך אפט ווייטערפאלגיג נאכריכטען, דיא זיא פאן שפאנגען דאמעמען, דאמעמען אויך פאן פראנקרייך, נור מיט דעם אונטערשיעד, דאס עס זיך אין פראנקרייך דאנגעלט אב נאפאלעאן, אדער אין בוריבאנע אדער אין אללגעמיינס אויף דען פראנצאזישען טהראן דאמעמען אדער אב דיא דעפובליק וויטער פערבליבען. באלד ווייטר עס: לולי זיעצט שאן (וויא?), באלד הייסט עס, דער גראף פאן שאנבאר אונד באלד מעלדעט מאן, דער גראף פאן פאריז דאמעמע אויף דען טהראן — אונד אם עגדע בלייבט דיא דעפובליק אונד מאן מאכט אויך אבערהויפט!

נון ווייטר אויס פאריז פאס 27. יוני אן דיא גייע פיעיע פיעססע: פאלגענדעס מעלדעט פאריס: בייא דען הויפט-פיהרערן דער באנאפארטיסטען (נאפאלעאן-פארטיא) האט מאן אינע הויז-דורכזוכונג פארגענאמען אונד האט אויך וויכטיגע בריעפע אונד דעפעשען פארגעפונדען. עס וויארדע אין גאנזעם פערציגמאל פאן פיעלען הערערען ארבייטערן געפונדען, געשריר פאן דען ארבייטערן, וועלכע גענוגיגען וויארדען, אים בייא אינעם שטאאטס-שטייער בעזיעהונגס-אינגעגעזעטצע דעס גיגען נאפאלעאן מיטגעהיפען. בייא אינעם אבערסט-לייטנאנט אונד בייא אינעם שטארמעגיר-פעפיציער וויארדע ווייטר דער אינע שריפט אויפגעפונדען, וועלכע דאריבער ווייטר אללע אירע רעפעטע אנגע-ווערען, אם אנאר שאן אין פראנקאמס אונד אין גאנצער פלאן צור אינזעטצונג נאפאלעאנס ווארדע פארגעפונדען!

דאנגטע מאן דא נוכט מיטען, דאס עס עגדליך אינמאל דאר״ן ווייט דאמעמען דאנגע, דאס לולי אויף דעס פראנצאזישען טהראן ווייטר? — אויבערגעגס מאגען זיר אללע אויבערגען צישטגגען אוהרען דאפ פיר לולי צערבערעגען, דאמיט נור אינזער דאפ גאנען בלייבע!

פערשיעדענע נייאגקייטען.

* גראפפיר״ס קאנסטאנטי״ן ווייען. אויבער דען אויפגעגטהאלט דעס גראפפיר״סען קאנסטאנטין אין ווען מעלדען דיא אמטליכען דעפעשען פאלגענדעס: זאנגטאג נאכמיטטאגס עמפפינג גראפפיר״סס קאנסטאנטין (ברוידער דעס רוסישען קאיזערס דיא בעזוכע דער ערצהערצאג קארל לודוויג (ברוידער אונזערס קאיזעס) ווערדען זין מאגן. — עס איזט וואהל וואהר, דאס נאך דעם אלטען יאהרלעזעטצע ווערבעגבערגען פערהעלטנישמעסיג וועניגער ווערהלער אלס אונגארן האט דענן אין אונגארן בעטראגט דיא צאהל דער ווערהלער 7 פערצענט דער געזאמטען - בעפאלקערונג, ווערהרעד דיא אין דעמגעגריהרגען גיר 9 פערצענט אין מאכט אבער אויך דיעער אינטערשיעד ווייהר זיך מיט דער צייט אויסגלייכען. —

שפאנגיען.

דיא זיר שאן אפט ווערדהאלטען, לאסט זיך ווערהרער דער לעצטען צייט אידער פאן שפאנגען גיר דיא פיעל מעלדען: דאס דער אינגעגיר פרידערע נאך אינסער פארזוערדע אונד דעס מאן אויך נאך אינגען אידער מעלדען דאנגען. ווייר בעריכטען דאהער גיר ווערדע מעלדען עטיאס פאן דעזעס שפאנגיען דרייען, ווייל אינסער דאזיגען ווערדע שפעגעלדען נאכריכטען אויסלאפען. באלד ווייטר אין דיעזע דער רעגיערונגס-אינסער אונד באלד דאריבער ווייטר אין דיעזע דער פארלאסטען געגעלדעט אונד דא געדענט דעס מאן פיר טאג אין דערזעלבען אידענג אדער אינגעגריפ אונפארדענג פארט. גיר ווענן אין אינסערדעגלטעס פראיינגס פאס שפאנגען בריעגס-שיא-פלאטצע געגעלדעט ווייטר, דאנן עריכט דאלטען ווייר עס דער מיטע ווערטר דיעזע מעלדונג מיטגעטהיילט.

אינע אמטליכע דעפעשע פאן מארגיר מעלדעט פאס 29. יוני פאלגענדעס: דיעטע דאס עס אין דער נעדע פאן ע״ס״ט״ע״ל״ל״א״ שפיר״ן: עסטערליא, אינע שטאדט אין דער שפאנגען פראיינען נאיאדדא צו אינער גראסען שלאכט צווישען דען רעגיערונגס-סאלדאטען אונד צווישען דען ראלדס-טען, דער רעגיערונגס - מארשאלל ל״א״נ״ג״א (שפיר״: דאנטשא) ווארדע אין דיעזער שלאכט ג״ע״ט״ע״ט״ע״ט״. דאר דאס דיא רעגיערונגס-ארמעע דיעזע גיעזעלאגען ערלעטטען (אבער אויך דיעזע זיעז ערפאלגען). דעמגעמעס ווארדע גיר ג״א״ב״א״ל״א״ צום אבסולאמאנדאנטען דער גאנדאר-ארמעע ערנאנגט — אונד דער דריטע גיטמעס ווייטער ווענן פאר״מאנגט! —

דאנכא יאר בעריכטעט 61 יאהרע אלט ווייבריר דער דאן מאנגעל דע״ר״א״ דאנכא יאר שפאנגיער גענעראל אונד דאס אפט דען ערסטען גאפאנגענען בעזעגט. דאנכא יאר עס אויך, ווערלכער אם מיטטוך צום שטערבע אז״ו״אב״ע״ל״ל״א״ בייגעגאגען האטטע.

אינע גווייטע מארגיגער דעפעשע פאס 29. יוני בריכטעט פאלגענדע נאכריכטען: דער טאג דעס מארשאללס דאנכא אויס אין גאסער פערלוסט: דענגאך ווערד דער דריטע גענען דיא ראלדסטען מיט גראסטער שטרענגע פארטגעזעטצט. גענעראל צאכאלא ווערד דען פאלאן אפס מארשאלל דאנכא ווייטער אויספיהרען. אינע דרייטע דעפעשע מעלדעט דעס ווייערע: מארשאלל ס״ע״ר״ד״א״נ״א״ אויס אין מארגיר אינגעגריפפען. אבגעגאנגען ווער שנעלל צור נאר-ארמעע אבגעגאנגען. (דען מארשאלל סערדאנא ווערדען דיא לעטטער אים אינערער ווייטערע בעטטע ווייטר 34 קענען).

דיא ראלדסטען אבער טעלגראפירען פאלגענדעס: ווייר דאבען אינען אפלדשטעדיגען זיעג ערלאנגען, נוכט נור מארשאלל דאנכא, זאנדערן אויך נאך זעהר פיעלע פעפיצירע ווארדען געטאדטעט. עס שיינט אלזא, דאס דיעסמאל דיא ראלדסטען ווירקליך גזעגען דאבען.)

אינע פיערטע שפאניש דעפעשע מעלדעט ווייטער פאלגענדעס: דיא רעגיערונגס-סאלדאטען זיר דאנגערסטאג אויף פיעשאנ אונד פיעלע אינגען דרונגען; נור זאמסטאג אלס זיא דען פעיוך מאכטען דען בערג פאן ע״ס״ט״ע״ל״ל״א״ צו עיסטיר-מען, ווארדען זיא פאן דען קאלדסטען צוריקגעוואפען. נאך דעם פאללען דעס מארשאללס דאנכא ענטשטאנד אונטער דען סאלדאטען אינע אללגעמיינע פלוכט אונד אללעס רעטירטע. דער פערלוסט דער רעגיערונגס - סאלדאטען בעטראגט 4000 מאנן.

פראנקרייך.

דער״אטמע ווייטערשפעבעדיג אונד זיך אפט ווייטערפאלגיג נאכריכטען, דיא זיא פאן שפאנגען דאמעמען, דאמעמען אויך פאן פראנקרייך, נור מיט דעם אונטערשיעד, דאס עס זיך אין פראנקרייך דאנגעלט אב נאפאלעאן, אדער אין בוריבאנע אדער אין אללגעמיינס אויף דען פראנצאזישען טהראן דאמעמען אדער אב דיא דעפובליק וויטער פערבליבען. באלד ווייטר עס: לולי זיעצט שאן (וויא?), באלד הייסט עס, דער גראף פאן שאנבאר אונד באלד מעלדעט מאן, דער גראף פאן פאריז דאמעמע אויף דען טהראן — אונד אם עגדע בלייבט דיא דעפובליק אונד מאן מאכט אויך אבערהויפט!

נון ווייטר אויס פאריז פאס 27. יוני אן דיא גייע פיעיע פיעססע: פאלגענדעס מעלדעט פאריס: בייא דען הויפט-פיהרערן דער באנאפארטיסטען (נאפאלעאן-פארטיא) האט מאן אינע הויז-דורכזוכונג פארגענאמען אונד האט אויך וויכטיגע בריעפע אונד דעפעשען פארגעפונדען. עס וויארדע אין גאנזעם פערציגמאל פאן פיעלען הערערען ארבייטערן געפונדען, געשריר פאן דען ארבייטערן, וועלכע גענוגיגען וויארדען, אים בייא אינעם שטאאטס-שטייער בעזיעהונגס-אינגעגעזעטצע דעס גיגען נאפאלעאן מיטגעהיפען. בייא אינעם אבערסט-לייטנאנט אונד בייא אינעם שטארמעגיר-פעפיציער וויארדע ווייטר דער אינע שריפט אויפגעפונדען, וועלכע דאריבער ווייטר אללע אירע רעפעטע אנגע-ווערען, אם אנאר שאן אין פראנקאמס אונד אין גאנצער פלאן צור אינזעטצונג נאפאלעאנס ווארדע פארגעפונדען!

דאנגטע מאן דא נוכט מיטען, דאס עס עגדליך אינמאל דאר״ן ווייט דאמעמען דאנגע, דאס לולי אויף דעס פראנצאזישען טהראן ווייטר? — אויבערגעגס מאגען זיר אללע אויבערגען צישטגגען אוהרען דאפ פיר לולי צערבערעגען, דאמיט נור אינזער דאפ גאנען בלייבע!

פערשיעדענע נייאגקייטען.

* גראפפיר״ס קאנסטאנטי״ן ווייען. אויבער דען אויפגעגטהאלט דעס גראפפיר״סען קאנסטאנטין אין ווען מעלדען דיא אמטליכען דעפעשען פאלגענדעס: זאנגטאג נאכמיטטאגס עמפפינג גראפפיר״סס קאנסטאנטין (ברוידער דעס רוסישען קאיזערס דיא בעזוכע דער ערצהערצאג קארל לודוויג (ברוידער אונזערס קאיזעס)

* (זעלבסטמאָרד.) אויך אין פעסט פאַנגען שאַן אין דיא מענשען. איהרעם לעבענס אי־בערדריסס צו ווערדען אונד איינען זעלבסטמאָרד צו בעגעהען. פאַרינען פרייטאג מיטטאג קאָם איין יונגער מאַנן, נאמענס קארל פאַזנא, אין איין היעזי־געס נאסטהויז, וואָ בעריים פעלע נאסטע וואָרען, אונד זעטצטע זיך צו טישע, ער ליעס זיך צו עסען אונד צו טרינקען געבען אונד נאך דעם עסען פער־לאַנגטע ער טינטע אונד פעדער אונד שריעב אוי־גען בריעף. דען ער מיט עמאנדעם אן זיינען היער וואָהנענדען אנגעל שיקטע. קרם וואר דער בריעפ־טראַגער וויינגעגאנגען, נאהם פאָזנא איינע פיסטאָלע הערפאָר אונד ערשאָס זיך אין גגעגענוואַרט דער פעלע נאסטע. דער שוס וואר טאַרטליך אונד דיא דורך דען קנאַלל איפגעשרעקטען נאסטע זאהען אים נעכסטען איינגעבליקע מיט ענטזעטצען דען יונגען מאַנן טאָד נידעדרינקען.

* (וואס איינע צייטונג אים שטאנדע איזט?) דאס ערסטע עגגליש וועלטבלאטט, נעמליך דיא „טיימס" האט איינען בעזאנדערן טעלעגראַפען צווישען לאנדאן אונד אַאַ־ריז. זא דאס מאן אין לאנדאן אללע פאַרזעער נייי־אינקייטען צור זעלבען צייט וויס, אלס דיא פאַרזעער זעלבסט. דא עדע מינדעסטע בעגעבענהייט אין פאַ־ריז, גלייך אן דיא טיימס טעלעגראַפירט ווידר. דאס טעלעגראַפען־אמט בעפיגלעט זיך אין דער רעדאַק־ציאן זעלבסט. דעזע אינריכטונג צווישען פאַריז אונד לאנדאן אללין קאָסטעט 24000 גולדען יעהר־ליך — אונד ערכט דיא איבריגען טהייערן אינ־ריכטונגען? (אויך דיא „גייע פרייע פרעסע" אין ווינען האט אין איהרער רעדאַקציאן אין בעזאנדערעם טעלעגראַפען - אמט, זא דאס מאן דירעקט אן דען שריבטיש דער רעדאַקציאן טעלעגראַפירען קאנען.)

* (דיא פאַרטשריטטס - פאַר־טייא בייס גראַפען אלבערט אפפאנ.) דער דעפוטירטע פאַן סענט־עגדרע הייסט גראַפ אלבערט אפפאני אונד געהאָרט צור רייכסרייטס־פאַרטייא. נון בעגאַב זיך איינע דעפי־טאציאָן פאַן פאַרטשריטליך געזינגטען יודען אויס דעם סענט־עגדרעער יוואלבעגירדע צו איהרעם דעפוטירטען אפפאני, אום איהן צו ערזוכען, ער מאָגע אים ריינסטאַנד פיר דאס ראבבינאטס־סעמי־נאר איינע רעדע האלטען. אפפאני אבער ערקלערי־טע, דאס ער בייא דען אַרטהאַראַרסען האלטע אונד איין געגנער דעם סעמינאַרס איזט, אבער דענ־נאָך טראַסטטע ער דיא דעפוטאציאָן, דאס דער רייכסטאג טראָטץ אפפאנס אַרטהאַראַקטענ־פיינד־שאפט דאָך פיר דיא פאַרטשריטטס - פאַרטיא שטיממען וויירד. —

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פריזיז.

דיא גוטען וויטטערונגען דוירען פאַרט, רעגען אונד זאָנענ־שיין וועכסעלן זיך פאַרטווערענד אב, וואס פיר דיא אויסבלוטונג דער קאָרנער זעהר נטיצליך איזט — אונד דיא האפפנונג איף איינע גוטע ערנטע וואָכסט מיט יעדעם טאגע. לידער זינד פעלע געגענדען אים לאנדע דורך האגעל אונד וואָלקען־בריכע שטארק בעשעדיגט וואָרדען. דער שניטט ווירד ערסט מיטטע יולי בעגינגען קאָנען, דא דיא היטצע נכט זא גראָס איזט. דער דעפפ־דרוש האט בעריים בעגאנגען, ווער ווירדען וואהל נכט פיעל, דאפיר אבער גוטען דעפפ האבען. —

היטע האבען ווי היער ווידער איינען אנ־האלטענדען רעגען, מאן גלייבט, דער רעגען ווערע שאן גענג אונד מאן קאָנטע יעטצט נור שאדע ציטען געבריכען.

דיא ריבען לאנד־ווירטהע, וועלכע ביז יעטצט איהרען געטריידע־פאַרראטה צוריקגעהאלטען האבען, ווייל דיא איף איינע איינע טהייערונג האפפטען, פיהרען יעטצט אידר פיעלעס געטריידע הערען צום אויס־פערקויפ אונד דא מעהר פערקויפער אלס קויפער זינד, זא זינד דיא געטריידע־פריזיז ווידער שטארק צוריקגעגאנגען.

אינגאַריישער ווייצען 85־פפד. 6,90—7,30 גולד. 84־פפד. 6,80—7,20 גול. פער צאלל־צענטנער אונד פער קאסטא. — קאָרן 4,10 — 4,30 פער 80פפד. גערסטע פער 72 ווייגער פפגוד 3,45—3,65 גולדען. — קוקורוזן 4,25—4,35 גולדען פער צאלל־צענטנער. האפער 2,80—2,82 פער 50 ווייגער פפגוד.

וויצען נעגען דיא פאַרינע פריי־נאַטיריזנ זינד דיא הייטיגען פריזיז אום 20 קר. געפאללען. — פער פעסטעמבער־אָקטאָבער 6,17—6,20 גולדען.

קוקורוזן פער יוני־יולי — — — גולדען. — פער יולי־אויגוסט 4,25—4.27 גולד. —

האפער פער פעסטעמבער־אָקטאָבער 1,95—1,96 גול

רעפס „ 11½—11¾ גולדען פער 150 פפגוד.

מעהל - פריזיז (פער ווייגער צענטנער זאמטט זאק, פרייא אב פעסט) : נומ. 0 : 15 גולד. 30 קר., נומ. 1 14 גולד. 80 קר., ני 2 : 14 גולד. 30 קר., ני 3 : 13 גולד. 70 קר. ני 4 : 12 גולד. 70 קר., ני 5 : 11 גולד. 70 קר., ני 6 : 10 גולד. 60 קר., ני 7 : 10 גול. 20 קר., ני 8 : 9 גולד. 70 קר., ני 8½ : 9 גולד. 20 קר., פיינע קליע 3 גולד. 80 קר., גראָבע קליע 3 גולד. 10 קר.

הילזענ - פריכטע. וויסע פיר אלע 5,25—6 גולדען פער צאלל־צענטנער. הירזע־כריען 8,30—8,50 גול. פער צאלל־צענטנער. הירזע 4,60 גולד. פער 82 פפד. האנפזאמען 4 גולד.

(פער 60 ווייגענע פפגוד) — מאָהן גרויע 13, בלויע 15 גולדען פער מעטצען.

ריבאל (ראפפעלט־אפפעלט) 20.50—21 פער צענטנער. פער הערבסט 21½ גולדען.

שפיריטוס פיר נעבריך נייע מעטהאָדע 58—58,50 קר. פרעסהעפע־וואאַרע 63—63,50 קר.

מאהאר 7,50 גולדען.

אונשליט (חלב) 25 — 26 גולדען. —

צוזעטשקען. פער אָקטאָבער. באָהמישע פאַס־וואאַרע 16 גולד. —

צוזעטשקענמוס (לעקוואר) אים קליינען 13 גולד. —

האָנינג: געלבער 21½—22 גולדען, ווייסער 23 23·50 גולד. —

וואכס אזאוגויר 84—85 גול., אנדערע נאטטענגען 93—95 גולדען. סלאוואָנישער 97 גולד.

וויינשטיין האָכגרעדיגע 33 גולד.

קנאָפפערן: סעריבישע 12 גול— אינגאַרישע פרימא 15—16 גולד. מיטעל 12¼ גולדען פער 2 מאָנאטע.

פאפריקא (רעפאָרמירטער) פרימא 58 , — שאָטטען 76—78 גולד.

פעסטער שלאכטפיה־מאַרקט. ביים דעם אם 25־טען ד. מ. הייער אבגעהאלטענען וואָכען־מאַרקט וואוי־דען פעדקויפט 1168 אכסען דאס מאער פאן 120 ביז 350 גולד 350 קוהע דאס מאער פאן 110—270 גולדען, 185 מעלק־קוהע דאס שטיק פאן 75—210 גולד., 171 שטיק שאפע דאס מאער צו 18 — 22 גולד. רינדפלייש פער צענטנער 27 גולד. — קר. ביז 29 גולד. — קר.

לעדער. פפגוהדייטע ביז 40־45פפד. 102—104 איינמאל פערזוטצטע טערצען פאן 18—20־פפד. 103 —105 גולד., צווייטמאל פערזוטצטע טערצען ביז —30־פפד. 102—103 גול. דריטמאל פערזוטצטע טער־צען פאן 35—40־פפד. 104—107 גול., קוהדייטע צו 145 —155 גולד.

שאפוואלל: דער וואללמאַרקט, וועלכער פאַרגעסטערן בעגאנגען האט, צייגט זיך נכט אם בעסטען. איסלענדישע קיפער זינד צוריק־האלטענד. 6000 צענטנער וואָרדען פערקויפט. מאן בעצאהלט פיר קאממוואללע 100—112 גולדען, טוב־וואללע 115—140 גולדען, בעסטע טהייס־צווייש־רען 82—84 גולדען.

ווייגער פריזיז.

שפיריטוס: פיריטס־שפירישוס 59 קר. — ריבאל 21¼ גול. לינאל 22,25 גולד.

פעטראָלעאום 10,50 גולדען.

לאָטטא־צייהונג פאָם 27. יוני 1874.

ווייען 26 20 68 89 82

פרוכטפריז־טאבעללע

פריכטע	קוואַלישעסטער נעווינס	פער צאלל־צטר
וויצען, באנאַטער	81	6.40—6.55
„ „ „	82	6.55—6.65
„ „ „	83	6.65—6.80
„ „ „	84	6.80—6.90
„ „ „	85	6.90—7.05
„ „ „	86	
„ פרוים	81	6.60—6.75
„ „ „	82	6.75—6.90
„ „ „	83	6.90—7.--
„ „ „	84	7.—7.15
„ „ „	85	7.15—7.25
„ „ „	86	—.—.—
„ פעסטער נאדען	81	6.55—6.70
„ „ „	82	6.70—6.85
„ „ „	83	6.85—6.95
„ „ „	84	6.95—7.10
„ „ „	85	7.10—7.25
„ „ „	86	—.—.—
„ ווייסענבורגער	81	6.65—6.80
„ „ „	82	6.80—6.95
„ „ „	83	6.95—7.05
„ „ „	84	7.05—7.20
„ „ „	85	7.20—7.30
„ „ „	86	—.—.—
פער מעטצע		
קאָרן	80	—.—.—
נערסטע מאלץ	72	—.—.—
פיזעלע	72	—.—.—
האפער	50	2.85—2.82
קוקורוזן באנאַטער	פער מעטצען	4.35—4.30
אנדערע נאטטענג	„	4.30—4.25
רעפס קאָהל	75	—.—.—

קורז־טאבעללע פאָם 27. יוני.

באללען־מעהל	קר.	פל.
נומפער 0	10	27
„ 1	50	26
„ 2	50	25
„ 3	50	24
„ 4	50	22
„ 5	70	20
„ 6	80	18
„ 7	10	18
„ 8	20	17
„ 8½	30	16
(פער 100 קג. פרייא אן בעהנהאוס־פאַרקויף)		
געלד־קורז		
וולכער־אשיא	75	105
דוקאטען	29	5
כסעריייש־אינגאַרישע 8 גולדען נאל־שוק (20 פראנק)	92	8
נאפאלעאָנדאָר	92	8
פרייטשע טהאלער (קאָנפעדעראַציאָנס)	65	1
רוסישע רובעל	54	1
לאאוז.		
1864־ער לאאוז צו 100 גולדען	—	133
רעסטע צו 50	—	126
1860־ער נאנצע לאאוז	40	109
רעסטע פינפטעל	75	110
1854־ער 4 פרעצענטיגע שטאאטס־לאאוז	50	100
1839 יאהרישלער־לאאוז נאנצע	—	256
רעסטע פינפטעל	—	219
קאָמע רענטענשיינע	25	20
קרעדיט־לאאוז	50	159
פרייעסטער לאאוז פער 100 גולדען	—	106
פרייעסטער לאאוז פער 50	—	52
האנגאַר־האפפטשיפפס־פאַרס־לאאוז	50	90
מאלס צו 40 גולדען	—	31

	קר.	פל.
מאלפפס צו 40 גולדען ק. מ.	50	23
קלאאר צו 40 „ „	50	25
פפ. נקנאס צו 40 „	75	21
אסנער צו 40 „	—	22
אינרישנעפעצער צו 20 גולדען ק. מ.	—	18
וואלרשטיין צו 20 „ „	50	21
קעלקייטש צו 10 „ „	75	11
וויאלפלאאַט צו 10 „ „	—	12
פאאנטלייט צו 20 „ „	50	13
אינבערוקער לאאוז	—	14
ראאקיטץ לאאוז	—	15
פוידקין לאאוז	—	18
רעסטע 120 פראנקס אינגאאלענדען	75	46
אינגאַרישע פרעמיען־לאאוז א 100 גולדען	50	36
רעסטע צו 50 גולדען	50	80
ווייגער־לאאוז	25	78
	10	100
וועדטה־פאאפיעדע.		
אינגאַרישע גיינרענטלאסטענען	—	75
פעסטער־באנאַטער	50	74
דעפענבאַכיש	—	73
נאַרוישע	25	79
בוקאָרעסטער	—	78
אינגאַרישע אייזענבאַהן־אלקטען	25	95
וויינעקלקנס־אלאַלענגס־אבלינגאַאנען	75	71
פעסטער שפאַרסען־באַהן	—	266
אסנער שפאַרסענבאַהן	—	90
מונציפאל־באַהן	25	28
אנגלא־באַהן I. עמיסאָן	—	31
אינגאַרישע באַהן־קרעדיט	25	63
שפאַר־ אינ קרעדיט־פעראין	50	49
אינגאַרישע קרעדיט־באַהן	75	156

	קר.	פל.
פעסטער קאַסטעריאל־באַהן	—	740
פעסטער קעטענבריקע־באַהן	—	395
פראנקא־אינגאַרישע	71	50
אונגאַרישע־באַהן־אקציען	52	50
אאוגר קאַסטעריאל־באַהן	—	174
לאנגעם צענטראל־שטאאטס־קאַסטע	75	50
אאוגר בוינגלינגע	—	43
פעסטער דונאַו דאַמפפשיפפ־גיש	—	42
פעסטער פראָטטערדאַם	50	42
פעסטע־אסנער דונאַוד־דאַמפפשיפפ־גיש	50	149
רעסטע אייזיש פעסטען	—	—
פאַאנטשיינע דער אינגאַרישען באַהנקרעדיט־	—	—
דיש צו 5 אינגאַלד פרעצענט	25	85
דער אינגאַרישען דיאַמאַנטקקעדיט־באַנק צו 5 אינגאַלד פרעצענט	50	77
דער אינגאַרישען אללגעמיינען באַהנקרעדיט־אנשטאלטען צו 5 אינגאַלד פרעצענט	—	84
רעסטע צו 6 פרעצענט	—	86
דער פעסטער קאַסטעריאל־באַנק	75	84
קעסטענ־בוריק־אקציען	—	83
באַהר־אנד־באַהן	50	119
אלפאלד־ווינאער	—	144
אונגאַרישע אפפאנאַרן	—	52
פרוים באַהן	—	235
דעצענבריגער באַהן אקציען	—	—
קאַשיי־אָדעבערגער באַהן אקציען	25	142
פראנץ־יאָזעפס באַהן אקציען	—	203
קאַרל־לודוויגס־באַהן אקציען	25	259
לעמבערג־צערנאָוויטץ־יאַסי באַהן	—	144
קראַקיאָו־אקציען	75	221
באַהן־	—	995

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1874. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

רער איף. וויא אויך געגען דען קאניג אונד פֿאר־דערט דיא סאלדאטען אויף, אללעס ביזהעריגע צו שטירצען אונד דיא רעפובליק איינצופיהרען. דאס פאשקוויללל איזט איין געדרוקטעס בוך, דאך זינד פֿערפֿאססער אונד דרוקער אונבעקאננט. — נאטירליך וואורדע דיא פֿערברייטונג דעסזעלבען שטרענגע פֿערבאטען, וואהרשיינליך וואורדע דיעזעס בוך פֿאן איינעם קאממוניסטען געשריעבען.

* (טהוט ניכטס! דער יודע ווירד פֿערבראננט!) דער בעריהמטע דייטשע דיכטער לעססינג לאסט אין זיינעם בוכע „נאטהאן דער ווייזע" איינען ריטטער מיט איינעם גייסטליכען אין ירושלים שפרעכען. דער ריטטער ערצעהלט, וויא איין בראווער יודע איין כריסטען־קינד אין נאטה אונד עלענד אויפֿגעפֿונדען אונד זיך זיינער ערבארמט אונד עס אויך אויפֿגעצאגען האטטע — דאפֿיר וויללל אבער דער גייסטליכע דען יודען דורכאויס פֿערברעננען לאססען! אומזאנסט זוכט דער קאטהאלישע ריטטער דען יודען צו ענטשולדיגען; דער גייסטליכע שרייט אימטער: „מאכט ניכט! טהוט ניכטס! דער יודע ווירד פֿערבראננט אונד מוס פֿערבראננט ווערדען!" — דערזעלבע פֿאלל האט זיך יעטצט ביים קרייז־געריכטע אין סאמבאר (אין גאליציען) ערארייגנעט. — אם 17. יוני וואורדע דער יודע „יונה איינגעהמער" פֿערקלאגט, דאס ער דאס הויז איינעם אנדערן אנצינדעטע אונד דאדורך דען גאנצען ארט אין בראנד שטעקטע, וועסהאלב איהן אויך דיא בויערן פֿערברעננען וואללען. עס קאם נון צור געריכטס־פֿערהאנדלונג אים בייזיין פֿאן 12 געשווארענען — אונד דער שטאאטסאנוואלט טראטצדעם ער דער אפֿפֿענטליכע אנקלאגער זיין מוס, זאה דאך זעלבסט איין, דאס דער יודע אונשולדיג איזט, אונד בעאנטראגטע דאהער אין זיינער פֿערטהיידיגונגס־רעדע דיא פֿריישפרעכונג דעס יודען — אונד דער יודע וואורדע אויך פֿרייגעשפראכען, דיא 12 פאלנישען געשווארענען זאגטען אבער מיט יענעם גייסטליכען: „טהוט ניכטס! דער יודע מוס פֿערבראננט ווערדען!" טראטצדעם זיך זיינע אונשולד הערויסשטעללט — אונד זיא ערקלערטען דאהער גלייך אין דען פאלנישען צייטונגען, דאס דער שטאאטס־אנוואלט פארטייאיש פֿארגעגאנגען זייא, וויל ער איין „רוטהעניע" איזט אונד וויל דיא רוטהענען בייא דען יודען האלטען, אום בייא דען וואהלען צוזאממען געגען דיא פאלען צו שטיממען. זיא זאגען, דאס דער יודע דאך שולדיג זייא אונד דאהער פֿערבראננט ווערדען מיססע, אום אללע איבריגען בראנד־לעגער אבצושרעקען. אלזא טראטצדעם דיא 12 פאלנישען געשווארענען זעלבסט אין דער זיטצונג דען יודען פֿרייגעשפראכען האבען, זא אפפעלירען זיא דאך געגען איהר אייגענעם אורטהייל? מערקווירדיג!

*(צו פֿיעל רעגען!) דיא לאנדווירטהע בעפֿירכטען גאנץ ערנסטליך, דאס דער פֿיעלע רעגען דאך שאדען ווירד. יא, אוים דעם שאמאדיער קאמיטאטע ווירד זאגאר געמעלדעט, דאס זיך דארט אין איינינען געגענדען דער געטריידעראסט (וועלכער פֿאריגעס יאהר דען ווייצען פֿערניכטעטע) צו צייגען בעגיננט. וויר האפפֿען, דאס זיך דיעזע מעלדונג ניכט בעשטעטיגען ווירד.

* (זעלבסט־מארד.) יאזעף לאווענזאהן, אויס קיש האדימאש (באראניאער קאמיטאט) געבירטיג, לעדיג, 27 יאהרע אלט, האט זיך היער מאנטאג נאכמיטטאגס אין דיא דאנויא געשטירצט אונד איזט ניכט מעהר זיכטבאר געוואָרדען. ער ליעס בלאס איינען בריעף צוריק, אין וועלכעם ער זיינע עלטערן ערזוכטע, נאך איהם זא צו טרויערן, וויא נאך יעדעם פֿראממען יידישען קינדע.

* (ווידער איין נייער קראך!) זא וויא דער „בארשאד־מישקאלצער־הייראטס־אויסשטאטטונגס־פֿעראיין", זא ווערע באלד דער „פעסט־אפֿנער מעדכען־אויסשטאטטונגס־פֿעראיין" קראכען געגאנגען; יעדענפֿאללס האט דיעזער פֿעראיין איינען גראסען קראך מיט 0000: גולדען ערליטטען. דאס פֿערטרויען אין דיא פֿעראיינע אונד זאנסטיגען געלד־אנשטאלטען ווירד באלד גענצליך אויפֿהארען; דא מאן בייגאהע יעדען טאג הארט, דאס דער קאססיער פֿאן דיעזער אדער יענער אנשטאלט מיט זא פֿיעל טויזענדען אונד טויזענדען גולדען דורכגעגאנגען איזט. דיעזער היעזיגע מעדכען־אויסשטאטטונגס־פֿעראיין (הייסט אויך „קורלענדער פֿעראיין") וואר דעראַרטיג איינגעריכטעט, דאס ווענן צום ביישפיעל יעמאנד זיינע 8 יעהריגע טאכטער דערארט אסעקורירען וואללטע, דאס זיא ביים ערדרייכען דעס 18. יאהרעס 320 גולדען בעקאממען זאללטע, זא מוסטע ער בייא דער הערויסנאהמע דער פאליצע 23 גולדען אונד דאנן יעדען מאנאט נור איינען גולדען צאהלען. דיעזער פֿעראיין געהארטע היער צו דען סאלידעסטען, דא עס יעדעם ארמען מאננע מאגליך וואר, זיינער טאכטער איינע קליינע מיטגיפֿט צו זיכערן, דענן זעלבסט דיא 23 גולדען פֿיר דיא פאליצע קאננטע מאן ראטען־ווייזע צאהלען; נור העטטע זיך דיעזער פֿעראיין אייף זיינע קאססירע בעססער אבטגעבען זאללען אונד ניכט איינען קארטען־שפיעלער צום קאססירע וועהלען. — נון וואללען וויר יעטצט דיא קראב־געשיכטע אויספֿיהרליך ערצעהלען: היער עקסיסטירטע איין יידישער לעהרער, נאמענס לעאפאלד ווערמער, וועלכער אויך היער דיא גראסטע שולע בעזאס אונד דא ער פֿיעל איינקאממען האטטע, וואורדע ער געאכטעט אונד ווארד מיטגליעד פֿאן מעהרערען קליינען באנקען אונד אויך קאססיער ביים מעדכען אויסשטאטטונגס־פֿעראיינע.

פֿאריגען פֿרייטאג קאם זיין אין וויען וואהנענדער ברודער זיגמונד ווערמער היעהער, אונד זאמסטאג אבענד איזט לעאפאלד ווערמער מיט זיינעם ברודער זיגמונד ווערמער נאך וויען געפֿאהרען. געוואהנליך פפֿלעגט ל' ווערמער אין וויען בייא זיינעם ברודער ז' ווערמער איינצוקעהרען, אויך דיעסמאל רייף איהן דער ברודער צו זיך, דאך מאכטע זיך ל' ווערמער איינע אויסרעדע, דאס ער דיעסמאל אין איין האטעל געהען מיססע. זאננטאג מיטטאגס, ערהיעלט ז' ווערמער אייף איינמאל דרייא בריעפֿע, וועלכע פֿאן דער האנד זיינעס ברודערס ל' ווערמער געשריעבען וואָרען. דער ערסטע בריעף וואר פֿיער זייטען גראס אונד אין דיעזעם ערקלערט ל' ווערמער זיינעם ברודער, ער ווערדע זיך אין דיא דאנויא שטירצען אונד דארט זיינען טאד זוכען. אין דיעזעם בריעפֿע הייסט עס: „דיא אורזאכע מיינעס זעלבסטמארדעס איזט פֿאלגענדער: איינע פעסטער פֿרויא, וועלכע זיך מיט וואוכערייא בעשעפֿטיגט, האט מיר דאס בלוט אויסגעזויגט אונד מיך צו דיעזעם לעטצטען שריטטע געבראכט. איך האבע דאהער דעם מעדכען־אויסשטאטטונגס־פֿעראיינע פֿיעל געלד פֿעראונטרייען מיססען, דענן אללעס געלד מוסטע איך אלס פערצענטען יענער וואוכערין צאהלען; איך קאננטע אויס דען הענדען דיעזער וואוכערין ניכט מעהר הערויסקאממען. איך ביטטע דיך ליעבער ברודער, מיט דען אנדערען צווייא בריעפֿען נאך פעסט צו רייזען אונד זיא דעם שטאדט־הויפטמאננע צו איבערגעבען. טראסטע מיינע פֿרויא אונד קינדער אונד ווענן מיין טאדטער קארפער אויס דער דאנוי הערויסגעפֿישט ווירד, זא זאלל מאן איהן דער פֿרויא וואוכערין געבען, וועלכע מיך דורך איהרע וואוכערייא צו דיעזעם זעלבסטמארדע געבראכט האט." — דער צווייטע בריעף איזט עבענפֿאללס אן ז' ווערמער געריכטעט. דיעזער בריעף איזט זעהר קורץ אונד ענטהאלט בלאס איין פֿערצייכניס דער האבזעליגקייטען דעס ל' ווערמער. דיעזע האבזעליגקייטען האבען זיך אויך זא פֿארגעפֿונדען, וויא זיא ל' ווערמער פֿערצייכנעטע. — אם אינטערעססאנטעסטען איזט דער דריטטע בריעף, אינדעם מאן ערסט אויס דעמזעלבען ערזיעהט, וויא ווייט דער מענש קאממען קאנן, ווענן ער זיך מיט זיינעם גוטען עהרליכען איינקאממען ניכט בעגניגט אונד ערסט אייף דעם וועגע דעס שפיעלעס (זייא עס קארטען־אדער בארזען־שפיעל) זיינע איבערטריעבענען בעדירפֿניססע בעפֿריעדיגען וויללל. ער מוס זיך צוערסט געלד לייהען אונד פֿאללט דאנן גאנץ אין דיא הענדע דער וואוכערער, אויס דענען ער ניעמאלס הערויסקאממען קאנן. אומזאנסט קלאגט ער דאנן איבער דיא וואוכערייא; דענן דיא פֿראגע בלייבט יא אימטער: „ווער האט דיר דענן געהייסען, צום וואוכערער געהען?" — דיעזער דריטטע בריעף איזט

„ניין! איין פֿאטער, דער פֿערדיענטערווייזע אין דען קערקער קאממט, מאגע דארט אויך בלייבען!"

„לאסס דאס פֿאגעלע, ער איזט דאך א ו נ ז ע ר פֿאטער אונד האט זיין פֿערברעכען שאן גענוג אבגעביסט!"

„אפרים, מיין ברודער! דוא קאננסט מיט דעם פֿאגעל מאכען, וואס דוא ווילסט, דוא קאננסט איהן פֿרייאלאססען אדער אומברינגען; אבער מיינעם פֿאטער ווערדע איך ניעמאלס אינ'ס געזיכט זעהען, פֿאן מיר ווירד ער קיין ליעבעס קינדליכעס וואָרט הארען! נור ער האט אונזערע נאטירליכע מוטטער אונגליקליך געמאכט! אונזערע גוטע אונגליקליכע מוטטער! ער האט זיך אונד אונס אום דיא עהרע געבראכט. דאס קאנן איך איהם ניעמאלס פֿערגעססען!"

„שפריכט זא איין קינד?"

„יא, ווענן זיך דאס קינד זיינעס פֿאטערס צו שעמען האט!"

„דאנן האסט דוא ליידער פֿערגעססען, וואס אונזערע מוטטער אויף דעם שטערבע־בעטטע צו דיר אונד צו מיר געזאגט האט. ווייסט דוא נאך, וויא איהרע ליפפען געציטטערט האבען, אלס זיא זאגטע: קינדער! מיין „זכות" ווירד אייך ביישטעהען אונד אויך אייערעם פֿאטער! האסט דוא דאס פֿערגעססען פֿאגעלע?" — — —

אין דער נאכט נאך דיעזעם זאמסטאג בליעב אפרים ביז געגען 12 אוהר אויף. דעם פֿאגעל האטטע ער בערייטס זיינע פֿרייהייט געגעבען. ערוואַרטעטע ער יעטצט פֿיללייכט אויך דען פֿרייא געוואָרדענען פֿאטער? פֿאגעלע שליעף אים נעבענציממער. דרויסען אין דער נאכט וואר שטיללע נאכט. דא גינג אפרים צו דעם אלטען שראנקע, דער נעבען דער טהירע שטאנד, אפֿפֿנעטע איהן לייזע אונד האלטע איין דיקעס בוך הערפֿאר, וועלכעס ער פֿאר זיך אויף דען טיש לעגטע. ער האטטע נעמליך זיין וועהרענד דער וואכע פֿערדיענטעס פאפיער־געלד אין איין זאלכעס בוך געלעגט. אלס ער זא דאס געלד צעהלטע, וואר עס איהם, אלס אב 2 פֿרעמדע וויללד פֿונקעלנדע אויגען דורך דאס פֿענסטער אין דיעזעס בוך הינייננעזעהען העטטען. [?] שנעלל פֿערשפערטע ער דאס בוך ווידער אין דען שראנקען. וואריף ער דאנן באלד איין לייזעס קלאפפען אן דאס פֿענסטער הארטע. ערסט צוקטע ער ערשרעקט צוזאממען, דאנן טראט ער אנ'ס פֿענסטער אונד אפֿפֿנעטע עס.

„ביזט דוא עס פֿאטער?" ריעף ער אין דיא נאכט הינויס.

עס ערפֿאלגטע קיינע אנטוואָרט.

אפרים ווידערהאלטע זיינע פֿראגע, ער קאננטע דרויסען אין דער פֿינסטערניס קיין לעבענדיגעס וועזען ענטדעקען. דא האָרטע ער דיכט פֿאר איהם דיא וואָרטע שפרעכען: „מאכ' קיינען לערם — — אונד לאש' ערסט דאס ליכט אויס!"

„פֿאטער, אום גאטטעס ווילען, ביזט דוא עס?"

„שטילל! לאש' ערסט דאס ליכט אויס!"

אפרים שלאס דאס פֿענסטער אונד פֿערלאשטע דאס ליכט. דאנן מאכטע [ער מיט פֿאסט אונפֿערנעהמבארען שריטטען דורך דיא שטובע אין דאס פֿינסטערע פֿארהויז הינויס. עבען זא לייזע שאב ער דען ריגעל דעס הויז־טהארעס צוריק. אין דעמזעלבען אויגענבליקע לעגטע זיך איינע שווערע האנד אויף דיא זייניגע. —

„פֿאטער! פֿאטער!" ריעף אפרים אונד זוכטע דיא פֿרעמדע האנד אן דיא ליפפען צו דריקען, אום זיא צו קיססען.

„מאכ' קיינען לערם, זאגע איך דיר!" זא זאגטע דער עבען אנגעקאממענע. — לייזע אן דער מויער הינטאסטענד, דיא האנד דעס פֿאטערס אין דער זייניגען האלטענד, קאם אפרים מיט זיינעם פֿאטער אין דיא שטובע. פֿאגעלע האטטע פֿעסט געשלאפֿען אונד וואוסטע פֿאן ניכטס. — — —

אום נון דאס פֿאראויס־ערצעהלטע צו פֿערשטעהען, וואללען וויר אין דיעזער ערצעהלונג איין וועניג צוריקגרייפֿען.

עס גאב איינע צייט, וואַ דיא ריקקעהר דיעזעס מאננעס אין זיין הויז אונטער גאנץ אנדערען אומשטענדען ערפֿאלגטע. דיעזער מאנן וואר אין גאנץ באסקאוויטץ אונד אין דער אומגעגענד אונטער דעם נאמען „דער ווילדע אנשיל" בעקאננט. אויף דערזעלבען שוועללע, וועלכע ער יעטצט זא שייא אונד צאגהאפֿט וויא איין איינברעכער איבערשריטטען האטטע, שטאנד פֿאר 18 יאהרען איינע שאנע פֿרויא מיט דעם קליינען ערסטגעבארענען קנאבען אפרים, וועלכע דען מאנן בייא דער ריקקעהר פֿאן זיינען „געשעפֿטען" ערוואַרטעטע. דאמיט ער זיך שאן אויס דער פֿערנע איבערצייגע, דאס מוטטער אונד קינד וואהל אויף אונד געזונד זייען. וויים אונד בריית קאננטע מאן אין גאנץ מעהרן אונד באהמען גאססע אויף גאססע אב, הערומזוכען, ביז מאן איין שאנערעס אונד גליקליכערעס פאאר פֿאנד. —

פֿאן אנשיל האט עס געהייסען, ער זייא איין „בריה" (איין געשעפֿט, היער אבער הייסט עס איין טיכטיגער געשעפֿטסמאנן), וויא עס קיינען צווייטען אין דער וועלט מעהר געבע. ער האטטע איינע יענער טיכטיגען אונד אונטערנעהמענדען נאטורען, דענען קיין בוים צו האך אונד קיין גראבען צו טיעף איזט, אום הינויף אונד היניבער צו קאממען.

(פֿארטזעטצונג פֿאלגט.)

אלברעכט אונד ווילהעלם אונד האטטע זאראגן אויף זיינע נעגענבעזוכע אבגעשטאטטעט. אבענד וואר מאהלצייט, בייא וועלכער אללע וויינער געגעראלע, וויא אויך דער רוסישע געזאנדטע אונד דיא פרינ-צען צוגעגען ווארען. מאנטאג האטטע דער ברודער דעם רוסישען קאיזערס דען גראפען אנדראשי בע-זוכט, מיט וועלכעם ער איינע שטונדע געשפראכען האטטע אונד פאן דא בעגאב ער זיך אין דיא בורג צום קאיזער, וואו איינע גראסארטיגע מאהלצייט פערא-אנשטאלטעט וואורדע. אין מיטטעג דער מאהלצייט ערהאב זיך אונזער קאניג, נאהם דען בעכער אין דיא האנד אונד הייעלט פאלגענדען טרינקספרוך: „איך דאם וואהל מיינעם טיינערען פרינ-דעס, דעם קאיזערס פאן רוסלאנד! איך דאם וואהל דער טאטפערען רוסישען לאנד- אונד שיפפס-ארמעע! איך דאם וואהל איהרעם פערלויבטען גראפ-אדמיראלס, דען וויר הייטע אין אינזערער מיטטע צו זעהען דאס גליק האבען!“ — דער גראפפירסט דאנכטע אונד וויעדערהאלטע דיא גליק-וונשע אים נאמען דעם רוסישען קאיזערס אונד דער רוסישען ארמעע אונד ערדעטע איך זינגען טרינק-שפרוך מיט פאלגענדען וואָרטען: „נאטט שיטצע אונד ערהאל-טען אייערע מאיעסטעט אונד איהרע טרייע ארמעע!“ דיענסטאג איזט דער גראפפירסט מיט דעם שנעלל-צוג פאן וויען נאך וואישייא געפאהרען. (וויא מאן אים דיעזעם ערזיעהט, הערדשט נאך איממער צווי-שען דעם קאיזער פאן רוסלאנד אונד דעם קאיזער פאן עסטערריך דיא גראפטע אונד שאנטע פיינד-שאפט.) —

* (כאלערא-קאנגרעס.) אין וויען איזט געסטערן דער כאלערא-קאנגרעס ערעפנעט וואָרדען, צו וועלכעם איך אללע נאציאנען איהרע פערטרעטער שיקטען. ביזהער וואָרדען געמעלדט אין דען צייטען דער כאלערא דיא לאנדעס-גרענצען בע-וואכט, דאמיט מאן דיא וויטער-פערבריישונג דער כאלערא פערהינדערע. דורך דיעזע איבערטרייב-בענען גרענצ-אבשפערונגען (כארנטען אדער קאנ-טומאץ) וואר דאס דייזען אין זאלבען צייטען מיט פיעלען הינדערנישען פערבונדען. דיעזער קאנגרעס ווילל וואהל נוכ געגען דיעזע אלטען קאנטומאצ-מאסרעגעלן אייפטרעטען, אים זיא אבצישאפפען, זאגדערען ער ווילל אין פאלגענדע-רעכטליכעם איבער-אינקאממען טרעפפען אום דיא צוועקלאזען אונד איבערטרייבענען אבשפערונגען. אין דאס ריכטיג מאס צו בריינגען. פאר-שיעדענע אין דאס ריכטיגע מאס צו בריינגען. דורך דיעזען קאנגרעס זאללען זיך דיא רעגיערונגען אן דיא יעטצט אייסצוארבייטענדען פארשיפפען בינדען אונד זיך פערפפליכטען, אן דייזען נייען גרינדונגען פעסטצוהאלטען. עס וויערד זאראגן אין פיר אללע מאל איינע כאלערא-קאממיסאן געוועהלט

פאללעטאן.

דער קארטען-שפיעלער (*).

אין דער מעהרייסטען שטאדט באסקאווינ, אן דער עקע דער בריינער שטראסע, שטעהט אין קליינעם איינפאך געבוטעם הויז. אין דיעזעם וואָהנטען פאר איינגען יאהרען בלאס צוויי וואיזען-קינדער, נעמליך דער עלטערע ברודער אסרים אונד זיינע יינגערע שוועסטער פאנעלע, זאגטס בעפאנד זיך מעהר קיין לעבענדיגעס וועזען אין דיעזעם הויזע, אלס נור נאך אין שאנער קאנאריען-פאגעל, דער אין איינעם קעפיגע אם פענסטער איינגעשפערט וואר.

עס וואר נון איינמאל אן איינעם שאנען זאמסטאג, דא זאגג דער קאנאריען-פאגעל העלל אונד לוסטיג אין דיא נאססע הינוס. דרינגען אין דער שטובע, וועלכע וועגען דיעזעם מאנעס זיך שאן אויפגעפוטצט וואר, זאסען דיא ביידען וואיזע-קינדער, יעדעס האטטע אין נעבעם-בוך אין דער האנד.

„אסרים מיין ברודער (זאגטע פאנעלע), דער נעזאנג דיע-זעס איינגעשפערטען פאגעלס איזט הייטע זיך לוסטיג, אלס אב ער זומרות זינגען וואללטע. זאג מיר, וויס אויך אין פאגעל, דאס הייטע שבת איזט?“

„נעה, דאס איזט איינע פראגע, וויא פאן איינעם קינדע?“ —

(*) דיעזע ערצעהלונג שטאמט אוס דערזעלבען פערזע. פאן וועלכער דער „קריש“ נעשריעבען איזט; ווי יזאללען עס נון הייטע פאסען הערזיטאנען; דער שרייבער דיעזער פאן עכט יידישען נייסטע קרעטעלען נעשיכטען איזט דער ייינע יידישע נעלעהרטע, הער לעאפאלד קאמסערס, צווייטער פאפשפערלר דער איינעלנישען נעזעלנע אין וויען.

וועדען, אום אונטער איינדייטליכער לייטונג אללע אנארדנונגען אונד מיטטעל צור בעזייטיגונג דער כא-לעראא צו טרעפפען.

* (דער ענטשיידונגס-טאג איבער דען איזראעליטען שול-פאנד) וווערד שאן גאנץ זיכער אונד גע-וויס איבערמארגען (זאמסטאג) זיין. וויא מאן זיעהט, איזט דיא סעמינאר-פראגע ווירקליך אין דיא „בין המצרים“ הינייינגעראטהען. אין דער געסטערנען זיט-צונג דעם אונגארישען ריכסטאגעס איבערריכטט דער דעפוטירטע אלאדאר מאלנאר דען בע-ריכט דער ריכסטאגס-קאממיסאן, וועלכע איבער דיא בישט-גענוטזע איינגעזעטצט איזט. דער בעריכט בעטריפפט דאס אם זאמסטאג דען 20. יוני איינגע-ריכטט געזוך דער אדטהראדכסען איזראעליטען אן אנגעלעגענהייט דעם איזראעליטישען שול-פאנדעס. דער דעפוטירטע מאלנאר עזיזטט דאהער דאס הויז, שאן זאמסטאג, דען 4. יולי, דאס אָרטהא-דאקסע-געזוך מיט דעם מיגיסטער-בעריכטט צו זאממען אין פערהאנדלונג צו נעהמען אונד דאריבער ענדגילטיג צו ענטשיידען — דייעזעם וואונשע האבען אללע דעפוטירטע בייגעשטיممט — אונד ווייר זעהען דייעזעם איבערמארגען טאגע מיט גראפטער שפאנ-נונג ענטגעגען. —

* (דאס ראבבינער-סעמינאר אין פאריז.) דיא „גייע פרייע פרעססע“ ליע-פערט אונס פאלגענדע שילדערונג איבער דאס ראב-בינער-סעמינאר אין פאריז: אין דייעזעם סעמינאר ווערדען דיא ראבבינאטס-קאנדידאטען אונטערריכ-טטעט, פערפפלעגט אונד איבערוואכט. דאס סעמינאר ווירד פאן דער רעגיערונג איינגעראלטען אונד דיא שולער האבען דייער פאללע פיינ אהרע קאסט, קייאטטער אונד קליידונג — אונד אללעס אייך קאס-טען דעם שטאאטעס. זאגאר דאס סעמינאר-געביי-דע זאממט אללען צייכטונגען אונד איינריכטונגען וווערדען פאס שטאאטעס הערגעגעבען. דרייא לעד-רער אין דייעזעם סעמינאר עפסען אונד שלאפען מיט דען שולערן צוזאממען אום זיא אין ערער הינזיכט צו איבערוואכען. דער בעריכטטער יידישע יזאל-טהעטער, הערר אלבערט קאהן (אים אינגארן געבוריטיג), אונטערריכטעט דייטשע שפראכע, יידישע געשיכטע אונד אראביש. עס איזט מערקווערדיג, וויא הייער דער „תלמוד“ (גמרא) אונטערריכטעט ווירד. עס ווירד בלאס „שלחן ערוך“ געלעהרט אונד נור דארט, וויא מאן דיא „ווייללען דער דינס דאס נאכזיכען מוס, ווירד דיא גמרא הערגענאממען. אים נאכ-צולערנען: אבער גמרא פיר זיך ווירד ווייניג אונ-טערריכטעט.

* (איין זעלטענער גאסט) איזט יעטצט אין פעסט, נעמליך דיא פייא דעס איטאליע-נישען מיניסטערס דאטטאצי. דייעזע פרייא „מיחסת“ איזט אבער ניכט נור ווייגען איהרעס מאנגעס בעריהמט, זאגדערן אויך ווייגען איהרער זעלבסט אונד ווייגען איהרעס אנקעלס. מאדאמע דאטטאצצי האט בעריטס מעהרערע פאליטישע אונד בעלעהרענדע ביכער געשריעבען — אונד איהר אנקעל וואר קאיזער נאפאלעאן דער ערסטע — אונד קאיזער נאפאלעאן דער דרייטטע וואר איהר גע-שווייסטערקינד.

* (דער מיניסטער אלס יעגער.) בארען בעלא ווענקהיים, אונגארישער מיניסטער אום דיא פערזאן דעס קאניגס, איזט איין זעהר טיכ-טיגער יעגער, אונד וויא ער זעלבסט זאגט, האט ער פאס יאהרע 1826 ביז 1872 אללין גיגען 20000 שטיק ווילד ערלעגט.

* (ווייעדער איין יידישער ריכ-טער?) אין נאדי-פאטאק (אין וואלאכיישעס דאך אונטער דעם נאמען „וואלעמאע“ אים בוהארע קאמיטאט בייא נאדי-באראד) וואוערדע דער אנגעזע-הענע יודע, הערר יאקאב אונגאר, אם 28. מאי צום ריכטער געוועהלט. דאס בעמערקענסווערטהע איזט, דאס אין דייעזעם דאָרפ גור איין יודע וואהנט. דיא איבריגען איינוואהנער זינד לויטער וואלאכען, אונד דייעזען איינען יודען וועהלטען דיא בייערן צו איה-רעם ריכטער.

* (רעגאליענ-אבלאזונג.) דיא שטאדט אראשהאזא (אים בעקעשער קא-מיטאט) האט דיא רעגאלען פאן דער געוועזענען גרינד-הערשאפט אים 150000 גולדען אבגעלאזט. דייעזע סוממע ווירד דער הערשאפט אין צעהנ-ערהיגען ראטען אויסגעגאהלט ווערדען. וואהרשיינלך ווירד איך איינסט דיא רעגיערונג איך דייעזע וויזע דיא רעגאלען „אבלאזען“ (ניכט אבשאפפען), עבענ-זא וויא עס בייא דער גרונד-ענטלאסטונג צוגעגאנ-גען איזט (זיעהע אונזערע „צייטונג פיר פאלקס-ווירטשאפט“ אין נו. 64 V. יאהרגאנג.)

* (איין טירקיש-פערזישער קריעג.) דיא אמטליכען דעפעשען מעלדען, ווירד באלד איין קריעג צווישען פערזיען אונד דער טירקייא איסבריכען — אונד וויא עס שיינט, ווירד ענגלאנד דער טירקייא צו הילפע גערען.

* (איין רעוואלוציאנערעס פאשקווילל.) דיא „טעמעשיארער צייטונג“ מעלדעט, דאס מאן פאס איסלאנדע דער אונטער דיא עסטערריך-אונגארישען סאלדאטען אין רע-וואלוציאנערעס פאשקווילל צו פערבריטען זוכט. אין דעמזעלבען ווירד ערזוכט, דייעזעס פאשקווילל אין אללע שפראכען צו איבערזעטצען אונד עס אין אללען קאסערנען צו פערבריטען. דאס פאשקווילל רייצט נעמליך דיא סאלדאטען גגען אהרע פיה-רע. דיא ווענן מאן ניכט איך עטוואס צו אנטווארטען ווייס. דייסס מאן דיא פראגע קנדיש. וואהרזה אללל דאס אין פאגעל, וועלכער אויך אין נעשאפ נאפפטעע אים, ניכט זיכטען? זיא אין מהריע צעהלט אויך מאגע אונד שטונדען אונד זיעהט מיט ווענן אינגען אין דער שטובע הערום. דיא נאנצע וואכע האט ער ווענ אדער נאר ניכט געזונגען אונד איזט שטיל געוועסען, וויא אינער, דער אין קערקער אינגעשפערט איזט (בייא דייעזעם וואָרטע „קערקער“ וואורדע אפרים בלאס); אבער הייטע האט ער איינע קראפט אין זייניר שטימע, דאס איך פאסט ער-שרעקט, וואהרע קאממט אירם דאס. אן יעדעס שבת איזט עס זו, איך האבע עס שאן לענגסט בעמערקט.“

„איך בייטטע דיך, איך האבע הייטע אנדערע אונד ערנס-טערע נעדאנקען אים קאפפע. אונד האבע קיינע נעדולד, דיינע אבהאנדלונגען איבער דאס שבת-בעוואיסטזיין איינעם אנגעלס אנצוהאיריען!“

„הייטע איזט שבת — אונד דוא דארפסט ניכט זאָרגען! הארע נור ווייטר אין נעשאפ נאפפטעע אים, ניכט וויססען? זיא נאנצע וואכע איבער ווענ דיך דער אנגעל אין אונזערער שטובע אום אונד קאנן ניכטס ווייטער ערבליקען אלס וואכע אונד לויטער וואכע! הייטע אבער ווענ דיך, וויא סעלבסטיג איך מיינע לאס-סע נעפוטצט האבע אונד מיינע, עס איזט לויטער נאלה, וואס איהם דא ענטגעגענגעלנגט. אונד אויף דעם מיטטעל לייגנט דאס ווייסע שבת-טוך. בעזאנדערס דיא שאגע ווייסע לייגוואנד מום איהם אין דיא אויגען אללען. נון האבע איך ניכט רעכט אסרים מיין ברודער?“

„צוריכט מיינע שוועסטער העבע דאס בוך אויף, וועל-כעס דוא ווענט אונד ווערענד דיינעס נעשפרעכעס אללען נעלאס-סען האסט. מאן דארף עטוואס הייליגעס ניכט אללען לאססען אונד ווענן זא עטוואס אונזערער נוטען מיטטער צוגעקאממען איזט, זא דאס דיא דאס בוך נעקוסס, ווייל נאטטעס נאמע דארין שטעהט, קיסס עס אויך מיינע שוועסטער! — זא! — אונד נון ווייל איך דיר זאגען, וואס מיינע מיינונג איזט, וואהרס דער אנגעל נעראדע הייטע זא העלל אונד לוסטיג דענס. ער האט נעמליך איינע פאר-אהנונג. דאס איך איהן באלד אוס זייעם קערקער בעפייען אונד אין דיא פייע ווייטע וועלט פליעגען לאססען ווערדע.“ —

„וואס ווייללסט דוא? דוא ווייסט דאך ניכט מיינע איינ-ציגע פרייד. מיינען איינציגען גזעללשאפטער. ווענן דוא ניכט צו דייזע ביזט, פארשטיקען; איך בלייבע יא דאנן מוטטער-זעעל אללין. אהנע איין לעבענדיגעס וועזען בייא מיר צו האבען!“ —

„דוא ווייסט מיינע שוועסטער, זוער עבענזא וויא דייזער פאגעל אים קערקער וויטצט! אונד איך האבע איינען „נדר“ (געלובדע) נעטהאן, דאס ווענן דער בעפייט ווירד. זא נעבע איך אויך דייזעם קליינען ווענגער דיא פייהייט! — איך גלייבע, דוא פערשטעהסט מיך צו גוט!“

„דען פאטער מיינסט דוא? — אונד דער זאלל באלד פאס קערקער הערזינזלאסען ווערדען?“ (דייעזע וואָרטע שפראך פאגעלע מיט אייגען זאלכען פאגע, וויא איין קינד, וועלכעס וויינען פאטער פערלאסטע אונד פאר ווינער אנקנפפ פייכטט).

„הארע נור, וויא שאן דער פאגעל ווידער ווענד, ער וויים, דאס ער באלד הייגוס אין דאס פייע קאממט — — אונד דוא ווילסט דיך ניכט פייען, דאס אויך אונזער פאטער פייא ווירד אונד פיעללייכט שאן מארגען צו דייגען קינדערן קאממט?“

פאללעטאן.

דער קארטען-שפיעלער (*).

אין דער מעהרייסטען שטאדט באסקאווינ, אן דער עקע דער בריינער שטראסע, שטעהט איין קליינעם איינפאך געבוטעם הויז. אין דייעזעם וואָהנטען פאר איינגען יאהרען בלאס צוויי וואיזען-קינדער, נעמליך דער עלטערע ברודער אסרים אונד זיינע יינגערע שוועסטער פאנעלע, זאגטס בעפאנד זיך מעהר קיין לעבענדיגעס וועזען אין דייעזעם הויזע, אלס נור נאך אין שאנער קאנאריען-פאגעל, דער אין איינעם קעפיגע אם פענסטער איינגעשפערט וואר.

עס וואר נון איינמאל אן איינעם שאגען זאמסטאג, דא זאגג דער קאנאריען-פאגעל העלל אונד לוסטיג אין דיא נאססע הינוס. דרינגען אין דער שטובע, וועלכע וועגען דייעזעם מאנעס זיך שאן אויפגעפוטצט וואר, זאסען דיא ביידען וואיזע-קינדער, יעדעס האטטע איין נעבעם-בוך אין דער האנד.

„אסרים מיין ברודער (זאגטע פאנעלע), דער נעזאנג דייע-זעס איינגעשפערטען פאגעלס איזט הייטע זא לוסטיג, אלס אב ער זומרות זינגען וואללטע. זאג מיר, וויס אויך אין פאגעל, דאס הייטע שבת איזט?“

„נעה, דאס איזט איינע פראגע, וויא פאן איינעם קינדע?“ —

(*) דייעזע ערצעהלונג שטאמט אוס דערזעלבען פערזע. פאן וועלכער דער „קריש“ נעשריעבען איזט; ווי יזאללען עס נון הייטע פאסען הערזיטאנען; דער שרייבער דייעזער פאן עכט יידישען נייסטע קרעטעלען נעשיכטען איזט דער ייינע יידישע נעלעהרטע, הער לעאפאלד קאמסערס, צווייטער פאפשפערלר דער איינעלנישען נעזעלנע אין וויען.